

Butiker i Mariefred på 1950-talet

Butiker i Mariefred på 1950-talet

Livsmedel

Kihlboms Specerier och Bosättning, Storgatan 13, drevs av rådman Karl Kihlbom som efterträddes av sonen Arne på 1940-talet. Butiken var något av en delikatessaffär som bl. a. tog varor från det välkända grossistföretaget Arvid Nordquist i Stockholm.

Man var först i Mariefred med djupfrysta varor, redan 1950, och då gällde det jordgubbar och spenat. Firman erbjöd senare möjlighet för kunderna att i ett magasin hyra frysack för egen infrysning och förvaring. Kihlboms hade sedan 1937 en filial på Hertig Karls allé 2. Man anlade en bränslepump för småbåtarna, men den stängdes snart på grund av olänsamhet. Filialen, med särskild mjölkavdelning med modern kylutrustning, sköttes av Ester Sundström, som senare övertog butiken och drev den in på 60-talet.

I mitten på 60-talet specialiserade sig Kihlboms i en uppgörelse med Törnblom på bosättning medan den senare enbart ägnade sig åt livsmedel. 1982-87 var Bie Seipel innehavare av affären.

Kihlboms speceriaffär, Storgatan 13. Kupongklipping, 1946

Törnbloms Specerier och Husgeråd, Storgatan 9. Här har funnits en affär sedan många år.

När Birger Törnblom tog över 1945 var det en butik med mycket brett sortiment bl. a. såldes glasrutor och värpfoder utöver specerier och husgeråd. Då var det fortfarande möjligt för kunder som kom med häst och vagn att ställa upp sin häst inne på gården. Som nämnts ovan så specialiserade man sig i mitten av 60-talet och överlät husgerådsförsäljningen till Kihlboms. Samtidigt utökade man genom gå i kompanjonskap med charkuteributiken i samma fastighet och genomförde en ombyggnad till en modern självbetjäningsbutik. Affären, som invigdes festligt den 24 april, döptes då om till "Torghallen" efter ett förslag av tecknaren Harry Karlsson, som för övrigt utfört ett 10-tal teckningar, som den uppmärksamme kan se i butiken. Nästa utvidgning, som genomfördes av sonen Ronnie, skedde 1977 då grannhuset som tidigare hyst restaurang "Gripen" revs. Eftersom entrén inrättades mot Storgatan så gjordes denna strax innan om till gågata. 23 nov 1976 upphörde biltrafiken på Storgatan.

Björkvalls Bageri - Mjolk och Specerier var belaget i Bellmansgården, Långgatan 16. Artur och Karin Björkvall tog över efter Sven Andersson, som haft bageriet i 15 år och 1935 istället tog hand om sina föräldrars bageributik på Munkhagsgatan, där för övrigt Artur arbetat tidigare. Själva bageriet låg inne på gården och man hade en liten butik mot gatan. Det tillkom också en avdelning för mjölk som fick leveranser i 50-litersflaskor från Harby gård. Dessa förvarades i en islår som fick påfyllning från isdösen på Djurgardsgatan, mittemot vattenpumpen. Senare blev mejeriet i Stallarholmen leverantör och mjölken kom i 25-liters flaskor som lättare kunde ställas in i den på 50-talet moderna kyldisken. Men man öste fortfarande upp mjölken med litermått i den mjölkkruka som kunden hade med sig.

Bröd bakades vid 5-tiden på morgonen av de tidvis så många som 8 bagarna sedan Artur Björkvall kl. 2 på natten hade satt degarna. Brödet distribuerades förutom inom staden, bl. a. till Nordins butik uppe i Slottsbrinken, till affärer i Åker, 4 stycken, Läggesta, Marietorp och Laxne 2 stycken.

Efterfrågan på färskt bröd var stor och då affären öppnade kl. halv 9 (övriga butiker kl.9) så kunde det på sommaren vara kö då kunderna också utgjordes av sommarboende.

Björkvall blev Kungl. Hovleverantör 1937 då man fick beställningar från Slottet med anledning av dess 400-års jubileum.

Då man lämnade Bellmansgården 1959 hade butiken vuxit så man hade 4 stora fönster mot Långgatan och en dörr mittpå. Man flyttade snett över gatukorsningen till det då nyuppförda 3-våninghuset och det omfattade även bageriet. Där infördes snabbköp och man slapp att på lediga stunder stå och väga upp socker och mjöl i påsar. Det var populärt bland skolorungdomar att gå till Björkvall och få en påse kaksmulor. Björkvalls upphörde med bageri och butik 1967 och i lokalerna flyttade senare Konsum in.

Anderssons Mjök-Bröd-Specerier, Munkhagsgatan 20, innehades före 1935 av Carl Andersson. Därpå av sonen Sven, som tidigare hade bageriet i Bellmansgården. Sonen Sune tog senare över men upphörde med verksamheten på 60-talet.

Specerier och diverse, Långgatan 3, hade sin grund i en andelsaffär. Den var dock privat när den upphörde 1954. Innehavaren Tore Petterson (Wernolf) innehade senare Mariefreds första snabbköp **Mjök och Specerier** i hörnet Storgatan – Nygatan (nuv. Pastellhörnan) även kallat "Lill-snabben". Den butiken hade grundats av Björkvalls.

Konsum etablerade sig 1937 vid Långgatan 19 (numera parkeringsplats) och flyttade 1968 in i grannhuset där Björkvalls tidigare hade butik.

Konsums första läge, 1937, Långgatan 19, nuv. parkeringstomten

Charkuteri

Sjöbergs Livs, Långgatan 20. På 30-talet och under krigstiden drevs butiken av slaktare Liljeberg med slakteri inne på gården. Han efterträddes av Erik Larsson och i början av 50-talet av Sjöberg som inte hade slakteri men tillverkade charkvaror.

Karlsson & Kraatz hade sin butik vid Storgatan i samma bus som Törnbloms. Edvin Karlsson hade slakteriaffär där 1936-46. Sonen Gösta tog över och fortsatte tillsammans med Kraatz tills i början av 60-talet då de gick samman med Törnbloms.

Ida Anderssons Eftr. Vid torgets södra sida. Innehavare var Axel Karlsson, mer känd som "Kajman" vilket somliga också kallade honom i tro att han hette så.

Fisk

Fiskhandel, Garvaregränd. Filip Törner drev denna mellan 1934-1962. Han fiskade själv men hämtade också färsk fisk från Trosa. Han var lite av uppfinnare och konstruerade en eka som drevs med ett band under båten. 1962 hette innehavaren Fritzén och förde också frukt och grönsaker. Makarna Alvar och Britta Hellström hade butiken därefter och fortsatte till 1974.

Restauranger och kaféer

Restaurang "GRIPEN", Storgatan 11. En SARA-krog med 1:a klass, där god husmanskost serverades trots trångt kök, och en 3:e klass där man endast serverades öl och sprit om man också åt något vilket gjorde att en och samma rätt kunde åka in och ut flera gånger. Startade 1932 och upphörde 1958. Skylten "GRIPEN" var upphängd i en blåslur varför stället även kallades "Trumpeten".

Ölkaféet, Långgatan 15, Bryggargården. Mariefreds Bryggeri resp. Södertälje Bryggeri hade under tiden 1900 -1955 utskänkningsrättigheter och butiksförsäljning. Där serverades också "ölsupa", en blandning av varm mjölk och svagdricka. Ölkafé var det ända till 1976.

Elvira Holms konditori, i hörnet Kyrkogatan - Garvaregränd, tidigare i huset Kadetten längre upp i backen. Elvira Holm f. 1877 drev det men på 40-talet fick hon hjälp av dottern Ruth Sandmark som sedan tog över. Hon hade tidigare arbetat på ett kafé i grannhuset, "Pelles kafé", där Greta Garbo en gång var gäst.

Konditori Centrum, vid Rådhusetorget. Ursprungligen var här en skoaffär. Namnet var från början "Byffén", en matservering där man även kunde köpa med sig matsäckspaket. Innehavare var makarna Abrahamsson som bodde på "Södra sidan" och som tragiskt omkom då deras bil blev påkörd av tåget. Några år i början av 50-talet drevs rörelsen av Stellan Hallberg. 1955 togs den över av Torsten och Berit Hellqvist. Han kom då från Elvira Holms konditori. Bageriet låg på andra våningen. Redan förut fanns diskmaskin, den första i Mariefred.

Men Hellqvists skaffade den första mjukglassmaskinen i staden. Och det blev en succé.

Haga café, Långgatan 5, i samma hus som Televerket. Öppnade omkring 1930. Drevs i många år av Hedda Nordin. Man stängde 1958.

Njutningsmedel

Systembolaget, Långgatan 4. Huset byggdes 1877 för Sparbanken, som var kvar till 1915. Strax därefter blev det systembolagets lokal. Det hände att det blev så kallt i lokalen på vintern att man fick stänga. "Systemet" flyttade 1982 till Storgatan. I huset fanns därpå i några år "Marcus krog".

Mariefreds tobakshandel, Långgatan 1. Låg i den s.k. "Elvan" d.v.s. gård nr 11 enligt den gamla adressgivningen. Har såldes förutom tobaksvaror också souvenirer och togs emot fotbollstips. Innehavaren hette S. Reindahl. Tobaksaffären fanns 1959-64 i samma hus som Televerket.

Apotek

Apoteket låg under större delen av 50-talet på Långgatan 14. Dit hade det kommit 1928. Apotekare var Nils de Verdier. Under hela 106 år fanns det i hörnhuset Storgatan - Långgatan, därför kallat Apotekargården. Därefter en tid det vid Lilla torget. 1957 fick apoteket modernare lokaler vid Nygatan.

Blommor

Mariefreds Frukt- och Blomsterhandel. Låg till 1938 i ett 1-våninghus vid torgets västra sida. Den innehades av kyrko- och kyrkogårdsvaktmästare Åkerblom vars dotter Julia skötte affären trots att hon var synskadad. Mellan 1945-1958 var J. W. Westerfors innehavare. Därpå tillträdde Mauritz Eriksson, som kunde köpa upp hela träd med hängande frukt som han skördade och sålde i Stockholm varifrån han köpte blommor.

Manufaktur/Ekipering

Fagerströms, Storgatan 12. Fagerström klädde under decennier inte bara hela Mariefred utan också en stor del av den omkringliggande bygden och hade kunder även i grannstäderna.

Tidigare låg man i nuvarande "Vävarstugan" men 1903 byggde man den för sin tid imponerade byggnaden där man var verksam in på 60-talet. Man sålde även linoleummattor och då ingick inläggning i priset.

På 50-talet hette ägaren direktör Erik Andersson, vars son Karl-Erik varit landslagsspelare i ishockey. En av expediterna var Yngve Andersson, känd som lokalredaktör för Strengnäs Tidning och aktiv i politiken.

Fagerströms affär, Storgatan 10 nuv. "Vävarstugan,
där affären låg före 1903. Till höger företagets
direktör Jack Nordqvist.

Mariefreds herreklipping. Kristian Helin, som tidigare varit expedit hos Fagerströms öppnade eget vid Rådhusstorget och drev affären där under en del av 50-talet innan han flyttade den till Åkers Styckebruk.

Stenbergers Eftr. manufaktur. Huset i hörnet Storgatan - Kyrkogatan har genom åren rymt många olika butiker och det gäller också butiken på hörnet där det var speceriaffär innan det blev manufakturaffär, först med Otilia Lundström som innehavare, senare Stenberger. 1935 anställdes Nisse Eriksson. Han övertog affären 1944 och drev den till 1975.

Den var välsorterad och förde för både damer och herrar allt mellan klänningar och kostymer till knappar. Nisse Eriksson var kunnig, glad och trevlig.

Mode- och handarbetsaffär. Låg i den s.k. Apoteksgården i hörnet Storgatan - Långgatan.

Innehades tidigare av Ruth Eriksson syster till skohandlare Anna Eriksson och drevs i mitten av 50-talet av Lalla Carlsson.

Sven Zaar, manufaktur och damkonfektion. Huset byggdes 1939 och den relativt stora första butiken var Nya varulagret, en filial till en strängnäsaaffär. Assar Persson, som hade leksaksfabrik i Mariefred, hade en avdelning för leksaker och den var kvar även under Zaars tid. 1977 blev Raija Lehmus innehavare.

Skobutiker

Reimers skoaffär, Storgatan 19. Stig Reimer, bror till Alva Myrdal, tog 1941 över butiken från Ida Johansson. Han lämnade lantbruket i Quecksta och sadlade om helt och fortsatte till 1959.

Nya Skoaffären. På Långgatan 9 uppfördes 1938 ett 2 1/2 - våningshus med affärslokaler. Dit flyttade skobutiken som låg vid torgets södra sida. Den sköttes av Anna Eriksson.

Om inte ett visst nummer fanns av en önskad sko så klargjorde "Sko-Anna" raskt att den kommer in i morgon, d.v.s. hon räknade med leverans från huvudbutiken i Strängnäs.

Senare innehavare var J-O Aggeborn. Hos honom arbetade Gun Luthin från 1963 tills hon tog över 1982 och 1986 efterträddes av makarna Hasse och Kate Roos.

Urmakerier

Ur-Optik-Guld. Vid torget. Från 1938 och i 20 år innehades affären av Einar Bergendahl, en valklädd charmör som kunde ses promenera rökande sin cigarett i silvermunstycke. Tändstickor bar han inte på sig ty det skulle förstöra klädernas passform utan han bad om eld av mötande.

Rörelsen övertogs 1958 av Pelle Lindblad som kom från Flen.

Bernström Ur, optik och guld. Låg i hörnet Storgatan - Munkhagsgatan och var en del av nuvarande Järnboden. Där hade det sen tidigare funnits ett urmakeri.

Bernström hade först etablerat sig i n v hörnet av Munkhagsgatan - Djurgårdsgatan. Butiken var tänkt att drivas av hans dotter. Hon etablerade juvelerardelen i nuv. "Vävarstugan" när det krävdes mer utrymme.

Långgatan norrut. På platsen för Setterholms skoaffär uppfördes ett större hus där "Sko-Anna" hade sin butik på 50-talet. Bortom bryggeriet, som på 50 talet inrymde möbel- och färghandlare, syns ölservingen.

Radio-TV

Sterners Radio och TV. I det 1944 uppförda Långgatan 26 etablerade plåtslagare Bertil Eriksson sig som radioförsäljare och reparatör. Då och då hängdes skylten "Kommer strax" upp på dörren och en del kunder fick nog uppleva att "strax" kunde vara en rätt lång stund.

Han svarade under 40- och 50-talet för de fyrverkerier som brändes av vid kyrkan på Valborgsmässoafton.

1955 blir Sterner ny innehavare. Han sålde många TV-apparater genom att uppsöka kunder. Butiken flyttade till torgets västra sida. Den drevs en tid av Hagelberg innan Curt Olsson inlemmade den i sin affärsverksamhet på andra sidan Torget.

Mariefreds Radio och TV. Det gamla huset Kyrkogatan 8 i Torgets n ö hörn har rymt värdshus och café tills ASTRA började med läkemedelsförpackning 1946. 1948 startade Hodén på Bergåsa tillverkning av dambindor, något som ledde fram till fabriken Sanetta, sedermera San Point.

1952 Öppnade Curt Olsson en butik för försäljning av radio- och TV-apparater samt reparation av dessa och andra elektriska apparater. Curt Olsson tog upp radioförsäljning som en syssla vid sidan om att vara lokalredaktör för Eskilstuna-Kuriren. Han hade redan erfarenhet från radiobranschen under sin tid i Strängnäs.

1954 började TV-försäljningen. Mariefredsborna kunde då få ta del av försökssändningarna från Kungl. Tekniska Högskolan. För det betalade Curt 11 kr per timme. Det blev med tiden rätt trångt i lokalen så han fick gå över till att visa i skyltfönstret, vilket skedde vid juls skyltningen 1954.

Apparaten från Luxor var av ett stort format som krävde flera man att flytta. Målare Nordvall var inte helt imponerad. Han hade redan 1928 med en kinematograf visat Mariefreds innevånare levande bilder.

Alla föll inte direkt för nyheten. Dr Görander i "doktorsvillan" vid ångbåtsbron var inte intresserad. Men då han var i fjällen och jagade ripa så bad doktorinnan att Olsson skulle sända hem en TV, "så får vi se vad han säger". Doktorn dök snabbt upp i radioaffären och hade invändningar, inte minst då han fick veta att TV-n kostade 3 000 kronor.

"Det har jag inte råd med "sade han". "Det har doktorn visst det", svarade Curt. Och så blev det. Det sägs att då doktorn blev bortbjuden, men om det visade sig att det gick något bra på TV så stannade han hemma.

Curt Olsson berättar: "Ett äldre par i trakten hade köpt en TV. Efter en kort tid hörde frun av sig och ville att Olsson skulle ta tillbaka TV-n som de hade i köket där de också sov. Mannen var besvarad av att "hallåorna" såg när han gick till sängs. Jag kom då med förslaget att förse dem med en träskiva att sätta för TV-n medan mannen lade sig. Det löste det hela och sedan mannen dragit upp lakanet till hakan kunde han fortsätta att titta".

Curt Olsson överlät elapparatreparationerna till Sterner och koncentrerade sig på radio och TV. Men ett tag hjälpte han en i samma lokaler verksam Fordförsäljare, Rune Karlsson, med passning av butiken och denne gjorde detsamma med Curts.

En nyhet på 50-talet var mopeder och på gatan utanför affären hjälptes de åt att sätta påhängsmotorer på cyklar.

På 50-talet var det vanligt med avbetalningsköp och ibland var det svårt att få in pengarna.

Curt Olsson, Kristian Helin och Erik Andersson (Fagerströms) for då runt i trakten med Olssons bil och krävde in avbetalningar eftersom likviditeten annars kunde bli rätt ansträngd.

1982 pensionerade sig Curt Olsson från denna syssla men andra i samma bransch fortsatte till 1984.

Mariefreds Elektrotjänst, Nygatan 2. Mariefreds stads elverk hade mellan 1941-56 en elinstallationsaffär ledd av Martin Nilsson. Men 1957 togs den över i privat regi av Ingvar Johansson, Sigge Andersson och Edvin Johansson. Tore Eriksson, tidigare mariefredsbo, kallades hem från Eskilstuna och skaffade sig nödvändig C-behörighet, vilket firman behövde. Senare övertogs verksamheten av Krister Fredriksson.

Järn- och färghandel

Mariefreds Järnhandel, Storgatan 8. Under lång tid hade den ägts av Erik Allerfeldt och har sedan 1800-talet namnet Järnboden. 50-talet var en nedgångstid och det var ibland brist på artiklar så kunderna vände sig vid handlare Järnåsens förklaring "det ligger på järnvägsstationen".

Fastigheten blev till salu och måna om att ha tillgång till en järnaffär köpte några av stadens köpman den för 80 000 kr. Auktionisten och mäklaren Ragnar Jonsson, med kontor på Storgatan, hade dessförinnan meddelat att han avsåg sälja den till Konsum.

Carl Pettersson från Södertälje hyrde lokalen 1961 och köpte den senare. Efter att ha frågat mariefredsborna fann han det riktigt att återta det gamla namnet Järnboden Han lockade hit sin arbetskamrat från Södertälje, Ernie Jonsson, och 1966 ombildade de företaget till Järnboden i Mariefred AB.

Mariefreds färghandel, i torgets n v hörn, drevs av Yngve Elgén, son till möbelsnickare L. J. Larsson. Färghandeln i två våningar sålde förutom färg, tapeter och sjukvårdsartiklar även leksaker. Uno Olsson tog över 1968 men flyttade 1982 till Storgatan 12, Fagerströmska huset.

Foto, böcker, papper

Foto-Cito, i samma hus som bokhandeln, innehades under 50-talet av Sven Quensel som tagit över efter Emilia Lindmark 1947. Hon var sonhustru till fotografen Lars-Erik Lindmark som hade etablerat fotoateljé redan 1892 vid Bergholms gränd som han fortsatte till 1916 då sonhustrun kom in i bilden.

1969 blev Kerstin Halling från Stockholm ägare av fotoaffären och döpte om den till Foto-Mari.

Mariefreds Bok- och pappershandel. Innehavare Lydia Lindmark, dotter till fotograf L-E Lindmark, som tagit över en tidigare missionsbokhandel. 1969 blev bokhandeln till salu och da tog Britt Schölin över och drev den i nästan 35 år.

Möbler

Mariefreds möbelaffär, vid torget. L. J. Larsson hade möbelsnickeri vid Lilla torget. Han köpte 1914 tegelhuset där Södertälje bryggeri hade nederlag. Det byggdes på med en våning och skorsten till pannan för ångmaskinen kom då till.

Snickeriet lades ner 1928. Sonen Sven tog över och drev möbelaffär. Där såldes förutom möbler, sängkläder, gardiner och barnvagnar även presentartiklar. Brodern som tog namnet Elgén öppnade färghandel i samma hus.

Sammanställt av Lennart Schweitz efter intervjuer med Sven Albihn, Karin Björkvall, Olle Karlsson, Curt Olsson och Ronnie Törnblom.

Mariefreds Hembygdsförening och Callanderska Stiftelsen

Verksamhetsberättelse

1/1-31/12 2004

Mariefreds Hembygdsförening och Callanderska Stiftelsen avger för år 2004 följande Verksamhetsberättelse:

STYRELSENS SAMMANSÄTTNING

Ordförande	Eva Insulander
Vice ordf.	Inga Skemark
Sekreterare	Lennart Schweitz
Kassör(adj.)	Rolf Lektell
	Sven Albihn
	Birgith Eriksson
	Kjell Pettersson
	Lennart Roos

Ersättare	Kerstin Kock
	Anita Ronnegard

Övriga funktionärer:

Revisorer	Hans Fäldt
	Stieg Eriksson
Ersättare	Lena Dahlman
	Ingrid Råberg

Valberedning	Gösta Dahlén, sammankallande
	Greta Leidare
	Stig Eriksson

SAMMANFATTNING

Styrelsen

Styrelsen har haft 10 protokollförda sammanträden (samt ett i Callanderska Stiftelsen)

Medlemsantalet

Medlemsantalet har ökat till 271 medlemmar

Ekonomi

Föreningens intäkter blev för året drygt 73 tkr. lägre än för 2003. Skillnaden i driftsintäkter mellan 2004 och 2003 är dock endast ca 23 tkr., eftersom resultatet 2003 gynnades av ca 50 tkr. extraordinära intäkter. Den främsta orsaken till den kvarvarande skillnaden på 23 tkr. återfinns i sänkta kommunala bidrag med ca 11 tkr. och lägre ränteintäkter på nära 9 tkr, till följd av minskningen av föreningens banktillgodohavanden.

På kostnadssidan har föreningen under 2004 fortsatt sin satsning på upprustning av Callanderska gården. Drygt 73 tkr. investerades i art underhålla fastighetens huvudbyggnad, annex och bodar, vilket belopp ingår i resultaträkningens "övriga kostnader".

Mariefreds hembygdsförening har trots en rätt kraftig åderlåtning av kassan en relativt god ekonomi än många andra hembygdsföreningar, men våra reserver för "dåliga år" har avsevärt minskats. Om 2005 medför satsningar i samma storleksordning, som under de två tidigare åren, kommer rörelsefriheten att avsevärt inskränkas. Den egna likviditeten kommer i ett sådant läge att bli svag och kommer eventuellt att kräva upplåning, vilket i så fall blir något rätt unikt för föreningen och inte särskilt önskvart.

REDOVISNING AV VERKSAMHETEN

Museet på Callanderska gården

Museet har under sommaren varit öppet varje dag under tiden 26 juni – 18 augusti samt lördagar och söndagar 12 - 20 juni. Antalet besökare under året var 1 210 personer inklusive grupper under för- och eftersäsong. Trädgården och bodarna har besökts av mångdubbelt fler. Arbetet med Loftboden har intensifierats under 2004. Detta innebar bl.a. rengöring, sortering, upphängning och registrering av hundratals äldre arbetsredskap, som användes på en stadsgård under föregående sekler.

Invigningen av loftboden är planerad att ske i slutet av maj 2005. Vi vill gärna framföra vårt varma tack till alla de medlemmar, som slitit i loftboden eller som ställt upp som museivärdar i museet.

Årsmötet ägde rum den 23 februari i Församlingshemmet, pianisten Douglas Gård stod för underhållningen.

Brasaftnar

Sammanlagt fyra brasaftnar i Callanderska gården avhölls under året, två på vintern/våren och två på hösten.

Valborgsmässoafton

Valborgsmässoafton firades på sedvanligt sätt med kaffeservering på gården, vårtalet hölls av Ronnie Törnblom, körsångarna sjöng in våren, bålet tändes ute på vattnet och fyrverkeriet sköts upp från ångbåtsbryggan.

Utflykt till Ängsö

Den 15 maj gjordes en bussutflykt till Ängsö slott med orgelkonsert i slottskyrkan och besök i Nykvarns Hantverksby.

Utställning

Utställning om Rådhusorget med anledning av dess återinvigning invigdes den 15 maj och flyttades senare till biblioteket. Olle Karlsson var produktionsansvarig.

Barndagar

Barndagarna den 2 - 4 juni anordnades för Mariefredsskolans tredje-klassare, som alla fick prova på gamla tiders arbete på gården.

Ångans dag

Ångans dag firades den 12 juni med välbesökt trädgårdsservering och loppis.

Midsommarfest

Traditionellt midsommarfirande på "Midsommarängen" med musik, dans och lekar.

Bellmansdagen

Bellmansdagen firades i strålande sommarväder den 23 juli med Martin Bagge som Bellman. Tvåhundra besökare stretade upp för utsiktsberget i Hjorthagen med sina picknickkorgar.

I trädgården

Två välbesökta musikkvällar i trädgården anordnades i juli och augusti. Den 18 september ordnade vi en Trädgårdsträff med försäljning av trädgårdsprodukter, lotterier och kaffe med våfflor.

Julmarknad

Julmarknaden gick av stapeln den första söndagen i advent med försäljning i vävstugan och ute på gården. Inne i huset serverades kaffe och julbröd. Snön lyste vit på taken...

PLANER INFÖR 2005-01-07

Inför 2005, som är det år då vi firar Mariefreds stad 400 år, har vi stora planer.

Den 12 juni 1605 utfärdar kung Karl IX staden Mariefreds privilegier.

Bland annat får invånarna i Mariefred tillgång till "Hästehagen som ofwanför slottsåkren ligger" samt "frihet att fika och fara den skogen som ligger längs med Kierrlängen på östra sidan intill Qwicksta".

Mariefredsborna får också rätt att "idka sjöfart på Norrbotten, Finland och inrikes orter; att handla i Bergslagen och besöka hvilka marknader de behagar och att sälja hvilka drycker som hälst".

Även om den lilla staden Mariefred i skuggan av det stora slottet Gripsholm redan då hade en flera hundraårig historia räknar vi ändå med att vi den 12 juni 2005 firar Mariefred stad 400 år.

Jubileet kommer att firas på en mängd olika sätt under året med några riktiga höjdpunkter den 6 juni då vart kungapar kommer till Mariefred för att fira Sveriges Nationaldag och den 12 juni, då en fyra-hundramannakör uppträder framför Rådhuset på själva födelsedagen.

För en mera bestående manifestation har Mariefreds Hembygds-förening och Föreningen Mariefred stad 400 år planerat en föreläsningsserie, som behandlar stadens historia ur flera intressanta synvinklar med start den 18 januari. Serien avslutas med ett seminarium, som äger rum på Grafikens Hus den 23 april och som fått rubriken "Att bevara och utveckla den lilla staden i storstadens skugga".

Då samlas representanter med olika kunskaper och intresse för ämnet från Trosa, Mariefred, Torshälla, Sigtuna, Kungsör och Arboga för att tillsammans med Riksantikvarieämbetet diskutera detta intressanta ämne med en förhoppningsvis både initiativrik och kunnig publik.

Eftersom vår trädgård nu har blivit en populär tillflyktsplats under sommaren planerar vi att ha kaffeservering utomhus under hela juli månad.

Loftbodens förvandling från lagerlokal till intressant museum kan nu visas för allmänheten och invigningen sker den 25 maj.

Tillsammans med stadens Filmstudio planerar vi att i höst visa filmer som spelats in i och omkring Mariefred genom åren. De är många och av flera olika kategorier både för barn och vuxna. Håll utkik efter fler nyheter om vår lokal filmfestival!

Våra sedvanliga höjdpunkter under året, Valborgsmässafton, Ångans Dag, Midsommar och Bellmandagen firar vi givetvis som vanligt men kanske kan vi räkna med än fler besökare under 2005 än tidigare år. Det kräver mycket av alla som arbetar på gården och alla som vill hjälpa till är mer än välkomna!

